Aycan Gönenç
macline@aycangonenc.com
www.aycangonenc.com

Web tasarımında renk yönetimi

"Zevkler ve renkler tartışılmaz" belki ama, konu Web tasarımı olunca "Renkler"i enine boyuna tartışmak lazım.

Bir tasarımcının en çok arzu ettiği şey, kafasında oluşturduğu şekilleri, renkleri diğer insanlara kendi dünyasında gördüğü gibi yansıtabilmektir şüphesiz. Web tasarımcıları bu konuda Web'in kendi içindeki sınırlamalardan dolayı biraz kısıtlı olsa da, bazı püf noktalarına dikkat ederek bunu başarmaları yine de mümkün.

Web'de istediğimiz her rengi kullanabilir miyiz?

Kullanabilirsiniz tabi, ama önemli olan, sayfanızı izleyenlerin sizin gördüğünüz renkle aynı rengi görüp görmediğidir.
Şimdi bu bulmaca gibi cümle ile neyi kast ettim? Ekranda gördüğümüz renkler kağıt üzerinde gördüğümüz renkler gibi değildir. Örneğin bir broşür basarken, rengin CMYK ya da Pantone değerini bildirdiğinizde, hele bir de kromolin çıkışı verdiyseniz, 5 ayrı matbaa, istediğiniz rengi birbirine çok yakın bir biçimde basacaktır.
Ama Web tasarımında kullandığınız bir rengi 5 ayrı bilgisayar çok farklı görüntüleyebilir. Çünkü Web'de kullandığınız renklerin görüntüsünü birçok faktör etkiler. Nedir bunlar?

Kullanıcının tercih ettiği renk sayısı (256 renk, Milyon Renk gibi)
Kullanılan işletim sistemi
Kullanılan bilgisayarın laptop ya da desktop olması
Tercih edilen ekran çözünürlüğü
Tercih edilen ekran parlaklığı

Evet biliyorum, "Aycan gene ortalığı karıştırmak istiyor" der gibisiniz... Olsun, sonradan Web sayfalarınızın karışmasından iyidir bu!

Web Safe Colors (Güvenli Web renkleri)

256 renge göre ayarlanmış ve 8 bit/pixel çözünürlükte bir ekranda, seçtiğimiz her renk düzgün görünmez. Bu nedenle, en düşük ayarlarda bile renklerin istenildiği gibi görünmesi için 216 renkten oluşan Web Safe Colors Palette (Güvenli Web Paleti) geliştirilmiştir. Bu palet Dreamweaver, Fireworks gibi programların renk menülerinde yer alan renklerdir. Bu renklerin tam listesini aşağıdaki linkte de bulabilirsiniz:
http://webmonkey.wired.com/webmonkey/reference/color_codes/
Güvenli renk paleti, güvenli olmaya güvenlidir, yani renklerin sorunsuz görüntülenmesini sağlar, ama şöyle bir sorun var: Tasarım yaparken hep bu renklere bağlı mı kalacağız? Diyelim ki tasarımını yaptığımız firmanın özel bir logo rengi var, bunu kullanamaz mıyız? Bazı etkenlere dikkat etmek kaydı ile kullanabiliriz tabi.

Önce bir etrafımıza bakalım, insanlar ekranda ne görüyor?

Bundan 6 – 7 sene önce, 256 renk monitör ayarı kullananlar bir hayli fazlaydı. Bu anlamda Web Safe Colors'a bağlılık çok daha fazlaydı. Günümüzde ise gerek Mac gerekse PC kullanıcıların %90'ı Milyon Renk seçeneğini tercih ediyor. İş adamlarının büyük bir kısmı laptop tercih ederken, ev kullanıcılarının büyük çoğunluğu sabit bilgisayar kullanıyor. Yine bundan 10 sene önce insanların çoğu 800 x 600 ekran çözünürlüğünü tercih ediyordu. Ama zaman içinde hem Internet, hem de bilgisayarın görsel zenginliğinin artması (ve şüphesiz işletim sistemlerinin hızlanıp makinaların daha fazla RAM ge-

rektirmesi) çoğunlukla kullanılan çözünürlüğün 1024 x 768 ve üzerine çıkmasına neden oldu. Özetle, bugün renk seçiminde biraz daha esnek olabiliriz.

Kendi Web renklerimizi seçmenin kolay yolu.

Sayfalarınızda "size özel" renkler yaratıp kullanmak mı istiyorsunuz? Bunu başarmanın kolay yolu şu:

1. Renk tonları hoşunuza giden bir resim seçin ve bu resmi Photoshop ile açın.

Sonra "Tools" paletinden "Eye dropper" aracını seçip resim içindeki kullanmak istediğiniz rengin üstüne gidip tıklayın.

2. Tools paletinin en altındaki renk kutusunun seçtiğiniz renge dönüştüğünü göreceksiniz.

3. Renk kutusuna tıklayarak renk menüsü açın. Only Web Colors seçeneğinin işaretli olmamasına dikkat edin.
Aksi halde sadece 216 renk paleti görüntülenecektir.

4. Karşınıza çıkan pencerenin en altında seçmiş olduğunuz rengin değerini hexadecimel cinsinden değerini göreceksiniz. Bu başında # işareti olan (#2D3C1D) gibi bir değerdir.

5. Bu renk kodunu Web sayfanızda ya da sayfanızın bağlı olduğu style sheet (CSS) dosyası içinde kullanarak, seçtiğiniz rengi sayfalarınızda görüntüleyebilirsiniz.
Aynı resmi model alarak birbirine çok yakın renk tonlarını seçerek yazı, hover ve link renklerini belirleyebilirsiniz.

Renkleri seçtik, ama iş bitmedi!

Mac ve PC'in kullandığı Gamma değerleri aynı değildir. Macintosh ekranı, PC'ye göre renkleri genelde daha parlak ve daha açık gösterir. Bunun sebebi PC ve Mac işletim sistemlerinin farklı Gamma değerleri kullanmasıdır. Macintosh ekranında çok hoş görünen bir renk, PC ekranında çamur gibi görünebilir. Bu tehlikeyi aşmanın en kolay yolu, Fireworks programını açarak, seçtiğimiz renkleri tasarıma uygulamak ve sonra da View>>Windows Gamma seçeneğini işaretleyerek seçtiğimiz renklerin PC ekranında nasıl görüneceğini test etmektir. Eğer Mac ile tasarım yapıyorsanız, renkleri görmek istediğinizden biraz daha açık seçin. Çünkü PC ekranında bu renkler bir – iki ton daha koyu görüntülenecektir. Yaptığınız tasarıma bir de laptop ekranından bakmayı da ihmal etmeyin.

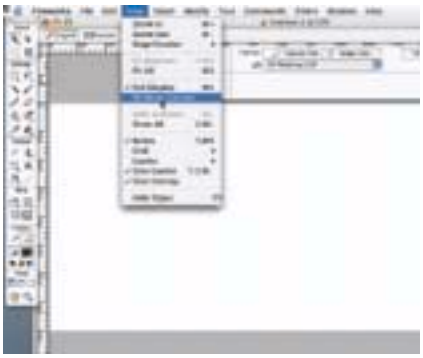

İşin artistik yönü...

Yukarıda bahsettiklerimiz işin teknik tarafıydı. Ama iyi bir tasarımda renk seçimini etkileyen bazı artistik kriterler de var şüphesiz.
Doğru renkleri kullanmak için önce bazı kararlar vermemiz lazım.

Nasıl bir görüntü vermek istiyoruz?

Sıcak ve sevimli? Ciddi ve ağırbaşlı? Soft ve rahatlatıcı? Kontrast ve zıtlık? Bunların hepsi kendi içinde iyi işlendiği zaman çok güzel sonuçlar verebilir.
Renk seçimleri, seçtiğimiz tema ile doğrudan bağlantılıdır. Örneğin "sıcak ve sevimli" temasını işliyorsak, ana renk turuncu, yardımcı renkler lacivert ve koyu kırmızı olabilir. "Soft ve rahatlatıcı" bir temada ise ana renk pembe, yardımcı renkler ise grinin farklı tonları olarak seçilebilir.

Konumuz ne?

Bir çiçekci sitesini gri tonları ile tasarlamak ne kadar yanlışsa, bir ağır sanayi sitesini pembe ve fuşyalarla donatmak da o kadar yanlış olabilir. Yani seçtiğimiz temalar (dolayısı ile renkler), işlediğimiz konu ile doğrudan bağlantılıdır. Aynı şekilde, sitesini hazırladığımız kurumun kurumsal kimlik renkleri ve logosu da bizim için bağlayıcıdır.

Kaç renk kullanmalıyız?

Sayfa tasarımınızı renklerle donatmadan önce, şunu göz önünde bulundurun. Tasarım tamamlanıp da sitenize resimler eklenmeye başlayınca seçtiğiniz tasarım renklerine resimler de eklenecek ve ortalık biraz daha karışacaktır. Dolayısı ile tasarımın içi boşken, gözünüze hoş görünen bir site için görsel içerik eklenmeye başlayınca bir anda karmakarışık olabilir. Onun için, tasarım renklerinizi minimumda tutmakta fayda vardır. Genelde bir ana renk ve iki ya da üç yardımcı renk yeterlidir. Ana renk sitenizin üst kısmındaki bant ya da fon rengi gibi sayfanın genel görüntüsünü belirleyen bir yoğunlukla kullanılırken diğer iki renk, yazı, link vb. öğelerde kullanılarak ana rengi tamamlar.

Linkler, yazılar, hoverlar...

Yazı öğelerinin renklerini belirlerken yine seçtiğimiz temaya bağlı kalmalıyız. Örneğin "zıtlık ve kontrast" temasının hakim olduğu bir sitede, linkleri yeşil, linkin üzerine gidince oluşan rengi (hover) ise kırmızı seçebilirsiniz. "Soft ve rahatlatıcı" bir temada ise bu, açık yeşilin iki ayrı tonu olabilir. Yazı bloklarının renk seçiminde, rahat okunabilirlik en temel kriter olmalıdır.

Göz ergonomisini unutmayalım!

Her şeyden, ama her şeyden önce! İnsanlar sitemizi gezerken onların gözlerini yormamalıyız. Burada isim vermeyelim, ama bir gözlük firmasının sitesini gezdiğimde şok geçirmiştim. Adamlar koyu bordo zemin üzerine pembe yazılarla, sanki beni miyopi testinden geçiriyorlardı. Ben genelde beyaz zemin üzerinde rahat okunan bir renkte yazılmış metinleri hiçbir şeye değişmem.
Renkli tasarımlar dileğiyle. **ML**